

А. П. Макаренко,

д. е. н., професор кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя

О. В. Семенов,

магістрант, Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.3.26

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

A. Makarenko,

Doctor of Economics, professor of Accounting and Auditing Department of Zaporizhzhia State Engineering Academy

O. Semenov,

master of Zaporizhzhia State Engineering Academy

IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGY OF CONDUCTING AN AUDIT OF A SINGLE SOCIAL CONTRIBUTION FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE

У сучасних умовах зростає можливість свідомого чи несвідомого невірною відображення облікової інформації в регістрах бухгалтерського обліку та, як наслідок, приховуванні значних сум грошових коштів. Ці порушення виявляються й при проведенні розрахунків щодо єдиного соціального внеску.

Метою роботи є удосконалення методики проведення аудиту єдиного соціального внеску для підвищення ефективності роботи підприємства.

Запропоновані методичні підходи в проведенні аудиту єдиного соціального внеску дозволяють виявити помилки і порушення в організації бухгалтерського обліку єдиного соціального внеску та висловити аудитором незалежну думку про повноту, достовірність відображення інформації про готову продукцію в регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності.

Запропонована програма аудиту може бути використана у практичній діяльності суб'єктів аудиторської діяльності та внутрішнього контролю суб'єктів господарювання, тобто зовнішнім та внутрішнім аудитом. Переваги запропонованої програми: визначає загальну стратегію аудиту єдиного соціального внеску, аудиторські процедури розміщені у логічній послідовності, відповідають послідовності операцій, пов'язаних з обліком єдиного соціального внеску. Методика аудиту єдиного соціального внеску в даному випадку передбачає дедуктивний метод, але послідовність виконання аудиторських процедур за цією програмою можна проводити і в зворотному напрямі, використовуючи метод індукції.

Ефективна організація внутрішнього аудиту є одним із заходів, спрямованих на вдосконалення управління підприємством, яка забезпечує високий рівень виконання його завдань, чіткий порядок у його веденні. Це дасть змогу миттєво виявити факти порушень і зловживань, попередити їх наслідки, а також у разі необхідності — притягнення винної особи до відповідальності.

In modern conditions, the possibility of conscious or unconscious incorrect display of accounting information in the registers of accounting and, as a consequence, the concealment of significant sums of money, increases. These violations also appear when conducting calculations for a single social contribution.

The aim of the work is to improve the methodology of conducting an audit of a single social contribution to improve the efficiency of the enterprise.

The proposed methodological approaches to conducting the audit of a single social contribution allow us to detect errors and violations in the organization of accounting of a single social contribution and to express an independent opinion about the completeness, reliability of displaying information about the finished products in the registers of accounting and financial reporting.

The proposed audit program can be used in the practical activity of the subjects of audit activity and internal control of business entities, that is, external and internal audit. Advantages of the proposed program: defines the general strategy of auditing a single social contribution, audit procedures placed in a logical sequence, correspond to the sequence of operations related to the accounting of a single social contribution. The method of auditing a single social contribution in this case involves a deductive method, but the consistency of audit procedures under this program can be carried out in the opposite direction, using the method of induction.

Effective organization of internal audit is one of the measures aimed at improving the management of the enterprise, which ensures a high level of performance of its tasks, a clear procedure for its management. It will allow to instantly reveal the facts of violations and abuses, to prevent their consequences, as well as, if necessary, to bring the guilty person to responsibility.

Ключеві слова: аудит, єдиний соціальний внесок, план, програма, робочі документи аудитора, фонд оплати праці, заробітна плата.

Key words: audit, single social contribution, plan, program, auditor's working papers, payroll, salary.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Аудит як особлива форма незалежної експертизи нарахування та сплати єдиного соціального внеску має виняткове значення в Україні, особливо в умовах трансформації й розвитку систем національного обліку та оподаткування. У сучасних умовах зростає можливість свідомого чи несвідомого невірної відображення облікової інформації в реєстрах бухгалтерського обліку та, як наслідок, приховуванні значних сум грошових коштів. Ці порушення виявляються й при проведенні

розрахунків щодо єдиного соціального внеску. Облік праці і заробітної плати є трудомістким, потребує уваги і сконцентрованості, оскільки пов'язаний з обробленням великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій, здійснення яких потребує багато часу. Саме в області розрахунків з персоналом по оплаті праці законодавство України є найбільш мінливим і нестабільним, тому потребує від бухгалтерів та аудиторів постійного оновлення нормативної бази, яку вони використовують у процесі поточної роботи.

Мета аудиту єдиного соціального внеску					
Визначення достовірності, повноти відображення інформації про єдиного соціального внеску у фінансовій звітності, облікових реєстрах обліку					
Завдання аудиту єдиного соціального внеску					
Перевірка правильності оформлення первинних документів	Перевірка реальності існування зобов'язань за ЄСВ. Визнання заборгованості із ЄСВ у відповідних звітних періодах	Підтвердження повноти відображення розрахунків з ЄСВ у бухгалтерському обліку, податковій та фінансовій звітності	Віднесення заборгованості з ЄСВ до складу зобов'язань підприємства	Перевірка розрахунку суми ЄСВ. Перевірка правильності оцінювання зобов'язань за ЄСВ відповідно до законодавства	Встановлення правильності відображення розрахунків за ЄСВ на рахунках обліку. Перевірка інформації фінансової звітності та її тотожності обліковим реєстрам, первинним документам
Предмет аудиту					
Господарські процеси та господарські операції, пов'язані з єдиним соціальним внеском					
Об'єкти аудиту					
Елементи облікової політики	Господарські операції	Первинні документи	Облікові реєстри	Довідки бухгалтерії	Фінансова звітність
Методи організації аудиту					
Суцільний			Вибірковий		
Загальний план					
Підготовчий етап	Етап фізичної перевірки		Основний	Заключний	
Програма аудиту					
Складається відповідно професійного судження аудитора					
Робочі документи					
Оформлюються здійсненні аудиторські процедури та їх результати					
Узагальнення результатів аудиту					
Аналіз виявлених порушень	Оформлення підсумкових документів		Надання рекомендацій щодо організації обліку єдиного соціального внеску, попередженню помилок		Обговорення з управлінським персоналом результатів аудиторської перевірки
Аудиторський звіт					
Надається аудитором після завершення аудиторської перевірки відповідно до чинного законодавства					

Рис. 1. Основні компоненти організації і методики аудиту єдиного соціального внеску

Джерело: авторська розробка.

Таблиця 1. Тест оцінки системи внутрішнього контролю та обліку єдиного соціального внеску

№	Зміст питання	Відповідь		Інформація відсутня	Примітки
		Так	Ні		
1	2	3	4	5	6
1.	Чи є Накази про облікову політику підприємства інформація щодо обліку ЄСВ?				
2.	На Вашу думку обрані аспекти облікової політики: - доцільні; - обґрунтовані; - потребують коригування.				
3.	Чи відповідають вибрані методологічні принципи обліку ЄСВ чинним нормам П(С)БО ?				
4.	Чи були виявлені порушення за результатами попередніх перевірок ЄСВ?				
	Виявлені порушення стосуються: - аналітичного обліку; - синтетичного обліку; - з вини відповідальної особи?				
5.	Чи відображаються виявлені порушення у податковому та бухгалтерському обліку?				
6.	Внутрішній контроль здійснюється: - внутрішнім аудитом; - службою внутрішнього контролю; - головним бухгалтером; - іншою особою, яку призначає наказом керівник? - не проводиться.				
7.	Чи проводиться перевірка повноти та своєчасності нарахування та сплати ЄСВ?				
8.	Чи проводиться перевірка тотожності інформації про ЄСВ в первинних документах і Головній книзі?				
9.	Чи порівнюються дані аналітичного та синтетичного обліку?				
10.	Чи є графік (схема) документообігу за операціями, пов'язаними з ЄСВ?				
11.	Чи проведена класифікація персоналу на групи, за яким існують різні ставки ЄСВ?				
12.	Аналітичний облік ЄСВ ведеться на достатньому рівні?				
13.	Чи потрібні додаткові субрахунки до рахунку 65?				
14.	Чи перевіряється фактична собівартість реалізації товарів: - бухгалтером; - службою внутрішнього контролю?				
15.	Чи проводиться перевірка тотожності інформації даних Головної книги, Журналу, відомості?				
16.	Чи перевіряється тотожність інформації фінансової звітності і облікових регістрів?				
17.	Чи були виявлені помилки, порушення за результатами попередніх перевірок контролюючими органами?				
18.	Бухгалтер з обліку ЄСВ має фахову освіту?				
19.	Головний бухгалтер має фахову освіту?				
20.	Досвід роботи на посаді головного бухгалтера складає: - до 3-х років; - від 3-х до 5-ти років; - більше 5-ти років?				
21.	Бухгалтерський облік ЄСВ ведеться: - автоматизовано; - ручним способом; - комбіновано?				

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемними питаннями аудиту єдиного соціального внеску займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Бутинець Ф.Ф., Гончарук Я.А., Гордієнко Н.І., Давидов Г.М., Дерій В.А., Іванова Н.А., Карпенко М.Ю., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Огійчук М.Ф., Піча Ю.В., Савченко В.Я., Сахарцева І.І., Усач Б.Ф. та інші. Автори розглядають дане питання зі своєї точки зору та акцентують увагу на різних аспектах проведення аудиту єдиного соціального внеску. Проте саме питання методики внутрішнього аудиту єдиного соціального внеску для підвищення ефективності роботи підприємства розкрито недостатньо і потребує подальшого дослідження.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є удосконалення методики проведення аудиту єдиного соціального внеску для підвищення ефективності роботи підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Зважаючи на можливість помилок у розрахунках за доцільно організувати систему внутрішнього аудиту, яка допоможе відслідковувати і виправляти помилки значно швидше ніж річна аудиторська перевірка, а також дасть змогу зробити висновки щодо удосконалення системи обліку розрахунків за цим збором.

Таблиця 2. Програма аудиту єдиного соціального внеску

№	Перелік аудиторських процедур	Методичні прийоми аудиту	Аудиторські докази	Виконавець	Термін	Індекс РД
1	2	3	4	5	6	7
1.	Перевірка наявності первинних документів з обліку відпрацьованого часу та його оплати	Документальна, арифметична, зустрічна	Накази про прийом, звільнення, таблиці обліку робочого часу, штатний розпис, наряди та розцінки, довідки про обсяги виконаних робіт			Робочий документ 1.1
2.	Перевірка наявності первинних документів з обліку ЄСВ	Документальна, арифметична, зустрічна	Регістри аналітичного обліку			Робочий документ 1.2
	Перевірка правильності нарахування виплат за листами непрацездатності та їх відображення в обліку й нарахувань ЄСВ	Документальна, арифметична, зустрічна	Листи непрацездатності, відомості про заробітну плату попередніх періодів, розрахунково-платіжна відомість працівника типової форми № П, бухгалтерська довідка			Робочі документи 1.3 та 1.4
	Перевірка даних реєстрів з обліку ЄСВ	Документальна, арифметична, зустрічна	Відомості, журнали, машинограми, звіти про відрахування до ЄСВ			Робочий документ 1.5
3.	Перевірка своєчасності подання звітності з ЄСВ	Документальна, арифметична, зустрічна	Звіти до соціальних фондів з відмітками щодо їх здачі			Робочий документ 1.6
4.	Перевірка правильності застосування розмірів ЄСВ щодо його нарахування	Документальна, арифметична, зустрічна	Розрахунково-платіжна відомість, бухгалтерська довідка			Робочий документ 1.7
5.	Перевірка правильності розрахунку ЄСВ за звітні місяці	Документальна, арифметична, зустрічна	Розрахунково-платіжна відомість працівника, бухгалтерська довідка			Робочий документ 1.8
6.	Узагальнення виявлених помилок і порушень при аудиті ЄСВ, які впливають на достовірність даних	Документальна, арифметична, зустрічна	Розрахунково-платіжна відомість, бухгалтерська довідка, виписка з банку, попередні робочі документи аудитора			Робочі документи 1.9 та 1.10
7.	Узагальнення результатів аудиту	Зіставлення, аналітична	Робочі документи			Робочий документ 1.11
8.	Оформлення аудиторського звіту, акту виконаних робіт					

Таблиця 3. Форма робочого документа РД-1-2. Перевірка правильності заповнення первинних документів з обліку ЄСВ

№ з/п	Назва документу	Наявність реквізитів				Відхилення	Примітки
		Дата	Підписи	Печатка	інші реквізити		

Таблиця 4. Форма робочого документа РД-1-7. Тест відповідності застосування максимальних величин справляння ЄСВ та мінімального розміру ЄСВ у реєстрах обліку

Показник	Відповідно до законодавства	Відповідно до обліку підприємства	Відхилення	Примітки
Мінімальна заробітна плата, грн				
Розмір мінімального ЄСВ, (мінімальна заробітна плата помножити на ставку ЄСВ), грн				
Максимальна сума зарплати (доходу), на яку нараховується ЄСВ (кратний розмір мінімальної заробітної плати), грн				

Таблиця 5. Форма робочого документа РД-1-9. Аналіз виявлених порушень

Дата попередніх перевірок	Виявлені порушення						Кількість усунених помилок
	Кількість виявлених помилок	Встановлення винної особи		Арифметична помилка	Шахрайство	Методологічна	Інші
		Так	Ні				

Таблиця 6. Форма робочого документа РД-1-10. Притягнення до відповідальності у разі порушень. Відповідальність за порушення законодавства про ЄСВ

№ з/п	Характер порушення	Фінансові (штрафні) санкції	Наявність порушення та настання відповідальності		Адміністративна відповідальність		Наявність порушення та настання відповідальності	
			Так	Ні	У разі вчинення правопорушення вперше	У разі повторного вчинення протягом року правопорушення	Так	Ні

Таблиця 7. Форма робочого документа РД-1-11. Перевірка узгодженості показників фінансової звітності з показниками синтетичного обліку, обліковими регістрами

Рахунок 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування» С-до на кінець звітного періоду	Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	Залишок	Стаття 1625 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування» III розділу пасиву балансу «Поточні зобов'язання і забезпечення»	Висновок
1	2	3	4 Гр.2 – Гр. 3	5	6

Організація і методика аудиту єдиного соціального внеску повинні будуватися відповідно до вимог чинного законодавства та політики бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання.

Організація аудиторської перевірки у суб'єктів аудиторської діяльності розпочинається з планування проведення аудиту, в якому визначається мета і завдання аудиторської перевірки. Відповідальні за аудиторську перевірку визначають організаційно-методологічні аспекти організації і методики проведення аудиторської перевірки для досягнення поставленої мети і виконання завдань. Для підтвердження і підвищення якості аудиту доцільно мати правильно сформовану методику визначення основних компонентів організаційно-методологічних аспектів аудиторських перевірок.

На нашу думку, таку методику можна представити схематично, і використовувати її в якості стандартної форми для організації усіх аудиторських перевірок. Основні організаційно-методологічні підходи аудиторської перевірки єдиного соціального внеску представлені на рисунку 1.

На підставі інформації такої схеми аудиторські фірми можуть формувати досить конкретної аудиторської перевірки, а комітет з якості аудиту оцінювати якість проведеного аудиту.

Після укладання договору на проведення аудиту наступним етапом організації аудиторської перевірки є складання загального плану аудиту, який має довільну форму. Але як свідчить міжнародний досвід, та рекомендації МСА, він повинен охоплювати аудиторську перевірку, поділивши її на певні етапи. У практиці українських аудиторів, фахівців, аудиторів пропонується складання Загального плану відповідно до аудиторських процедур, які складають програму аудиту. На нашу думку, загальний план складений за етапами без виділення аудиторських процедур є найбільш правильним.

При аудиті єдиного соціального внеску доцільно використовувати вибірковий методичний прийом організації аудиту, що значно скорочує матеріальні та трудові затрати, хоча ризик не виявлення помилки зростає. Для зменшення ризику не виявлення проводять оцінку системи внутрішнього контролю обліку єдиного соціального внеску, використовуючи тести внутрішнього контролю. Автором розроблений тест оцінки системи внутрішнього контролю та обліку єдиного соціального внеску (таблиця 1).

За результатами оцінки системи внутрішнього контролю та обліку єдиного соціального внеску, аудитор робить певні висновки про рівень довіри системі внутрішнього контролю і визначає обсяг аудиторської перевірки, складає програму аудиту єдиного соціального

внеску. Обирає спосіб організації аудиту: суцільний, вибірковий, аналітичний, комбінований (табл. 2).

Запропонована програма аудиту може бути використана у практичній діяльності суб'єктів аудиторської діяльності та внутрішнього контролю суб'єктів господарювання, тобто зовнішнім та внутрішнім аудитом. Переваги запропонованої програми: визначає загальну стратегію аудиту єдиного соціального внеску, аудиторські процедури розміщені у логічній послідовності, відповідають послідовності операцій, пов'язаних з обліком єдиного соціального внеску.

Методика аудиту єдиного соціального внеску в цьому випадку передбачає дедуктивний метод, але послідовність виконання аудиторських процедур за цією програмою можна проводити і в зворотному напрямі, використовуючи метод індукції. Відповідно до запропонованої програми аудиту єдиного соціального внеску пропонуємо зразки робочих документів на виконання аудиторських процедур наведено нижче в таблицях 3—7.

ВИСНОВКИ

Запропоновані методичні підходи в проведенні аудиту єдиного соціального внеску дозволяють виявити помилки і порушення в організації бухгалтерського обліку єдиного соціального внеску та висловити аудитором незалежну думку про повноту, достовірність відображення інформації про готову продукцію в регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності.

Для скорочення часу роботи аудитора при введенні єдиного соціального внеску, на нашу думку, доцільним є введення єдиної бухгалтерської форми, яка б відображала основний розрахунок ЄСВ і надавала б усю необхідну інформацію у доступному та спрощеному вигляді (із значно меншою кількістю облікових регістрів). При цьому можна застосовувати ті ж самі методи, які використовуються на сучасному етапі: перерахунок, перегляд, оцінку фактичної наявності, зіставлення та ін.

Таке нововведення дасть змогу: значно покращити організацію ведення обліку розрахунків за ЄСВ та усунути недоліки; дозволить підвищити інформаційний потенціал, забезпечить знання всіх тонкощів в діяльності та в свою чергу більшу відповідальність щодо наданих рекомендацій. Ефективна організація внутрішнього аудиту є одним із заходів, спрямованих на вдосконалення управління підприємством, яка забезпечує високий рівень виконання його завдань, чіткий порядок у його веденні. Це дасть змогу миттєво виявити факти порушень і зловживань, попередити їх наслідки, а також у разі необхідності — притягнення винної особи до відповідальності.

Література:

1. Макаренко А.П. Аудит: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2016. — 184 с.
2. Макаренко А.П. Організація і методика аудиту: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — 190 с.
3. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту касових операцій для підвищення ефективності діяльності підприємства / Т.О. Меліхова, Т.В. Манойло // Регіональна бізнес-економіка та управління. — 2013. — № 2. — С. 97—106.
4. Меліхова Т.О. Удосконалення документального забезпечення аудиту розрахунків з підзвітними особами з метою якісного проведення перевірки / К.О.Новосьолова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2012. — Вип. 36. — С. 108—116.
5. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві / Т.О.Меліхова, О.Буркова // Економічний аналіз. — 2012. — Вип. 11. — Ч. 4. — С. 257—264.
6. Меліхова Т.О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність: монографія. — Херсон, Видавничий дім "Гельветика", 2018. — 632 с.
7. Меліхова Т.О. Удосконалення документування обліку розрахунків з покупцями та замовниками з метою зміцнення інформаційної безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Ф.О. Гавриленко // Інвестиції: практика та досвід. — 2018. — №2. — С. 24—32.
8. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Н.С. Ніколаєнко // Економіка та держава. — 2017. — № 1. — С. 51—55.
9. Меліхова Т.О. Удосконалення документального забезпечення аудиту розрахунків з підзвітними особами з метою якісного проведення перевірки / Т.О. Меліхова, К.О. Новосьолова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2012. — Вип. 36. — С. 108—116.
10. Теорія і практика документування в обліку і аудиті: навч.-метод. посібник. — Ч. 2 / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Л.В. Таратута, Т.О. Меліхова, Л.А. Птіцина; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2011. — 127 с.
11. Макаренко А.П. Теоретико-методичні основи та практичні підходи до вдосконалення аудиту лізингових операцій / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова // Економічний вісник Запорізької державної. — 2016. — № 6. — С. 164—171.
12. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту податку на прибуток для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.М. Бикова // Агросвіт. — 2017. — № 1—2. — С. 19—25.
13. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту податку на додану вартість для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.Ю. Бойко // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 1. — С. 34—39.
14. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту екологічного податку для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, О.С. Зуб // Ефективна економіка. — 2016. — № 12 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=12&y=2016>
15. Подмешальська Ю.В. Удосконалення оцінки якості внутрішнього контролю на підприємстві / Ю.В. Подмешальська // Економічний вісник ЗДІА: збірник наукових праць. — Запоріжжя, 2012. — № 2. — С. 106—114.
16. Салига С.Я. Аудит податків суб'єктів господарювання: Монографія / С.Я. Салига, Т.О. Меліхова. — Запоріжжя: КПУ, 2011. — 224 с.
17. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, В.В. Височина // Економіка та держава, 2018. — № 1. — С. 69—75.
18. Меліхова Т.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз в системі управління фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, І.О. Федоров // Агросвіт. — 2018. — № 2. — С. 63—70.
19. Меліхова Т.О. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, О.В. Троян // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 20. — С. 33—37.
20. Макаренко А.П. Удосконалення аудиту короткострокової дебіторської заборгованості / А.П. Макаренко, Д.В. Ахмедова // Агросвіт. — 2018. — № 2. — С. 45—51.
21. Макаренко А.П. Аудит доходів від реалізації продукції як дієвий підвищення ефективності діяльності підприємства / А.П. Макаренко, М.В. Кутова // Інвестиції: практика та досвід: Науково-практичний журнал. — 2018. — № 2. — С. 18—23.
22. Макаренко А.П. Удосконалення виробничих витрат на промислових підприємствах / А.П. Макаренко, С.А. Рамазанова // Економіка та держава: Науково-практичний журнал. — 2018. — № 1. — С. 20—26.
23. Чакалова Н.С. Розробка робочих документів для проведення внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на промислових підприємствах / Н.С. Чакалова // Агросвіт, 2018. — № 22. — С. 81—90.
24. Подмешальська Ю.В. Оцінка якості обліку в аудиті / Ю.В. Подмешальська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка". — 2011. — Вип. 5 (4). — С. 265—270.
25. Меліхова Т.О. Удосконалення обліку та аудиту заробітної плати у казначействі / Т.О. Меліхова, М.М. Іванова [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
26. Макаренко А.П. Державний фінансовий контроль: навч. посібник для ВНЗ: [гриф ЗДІА] / А.П. Макаренко, І.Я. Максименко, Т.О. Меліхова, О.П. Зоря. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 280 с.
27. Макаренко А.П. Соціальне страхування: сутність, значення та обліковий аспект: навч. посібник: [гриф ЗДІА] / А.П. Макаренко, О.П. Зоря, Т.О. Меліхова, І.Я. Максименко. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 200 с.
28. Maksymenko I. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine / I. Maksymenko, T. Melikhova // Baltic Journal of Economic Studies, Volume 3 Number 5. Riga: Publishing House "Baltija Publishing". — 2017. — P. 268—275.

29. Меліхова Т.О. Концептуальні основи обліку заробітної плати та аналізу податкового навантаження для підвищення рівня фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.Р. Єременко // Економічний вісник Донбасу: наук. журнал. — Луганськ, 2012. — Вип. 1 (27). — С. 150—155.

30. Меліхова Т.О. Документування обліку розрахунків за заробітною платою з метою зміцнення інформаційної безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, С. Голубенко // Складні системи і процеси. — Запоріжжя: КПУ, 2012. — № 1 (21). — С. 63—67.

31. Меліхова Т.О. Удосконалення аналітичного обліку розрахунків за заробітною платою для підвищення якості контролю / Т.О. Меліхова, М. Єременко // Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів "Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні", 28 лютого 2013 р.: збір. наук. праць. — Ірпінь: НУ ДПСУ, 2013. — Ч. 2. — С. 105—107.

32. Макаренко А.П. Оподаткування в системі обліку: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, О.В. Гамова; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — 147 с.

33. Макаренко А.П. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навч. посібник: [рек. вченою радою ЗДІА] / А. П. Макаренко, Т. О. Меліхова, Н.С. Чакалова; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 260 с.

34. Подмешальська Ю.В. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник / Ю.В. Подмешальська, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 400 с.

35. Макаренко А.П. Концептуальні основи аудиту нарахування та утримання єдиного соціального внеску / А.П. Макаренко, Т.А. Віговська // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. — Полтава: ПДАА. — 2013. — Вип. 1 (6). — Т. 3. — С. 205—214.

36. Меліхова Т.О. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту нарахування та утримання єдиного соціального внеску з підвищення ефективності контролю / Т.О. Меліхова, Т. Віговська // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. — Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2013. — № 5 (194). — Ч. 1. — С. 126—130.

37. Меліхова Т.О. Програма аудиту оподаткування заробітної плати підприємства / Т.О. Меліхова, М. Єременко Матеріали XIX Науково-технічної конференції студентів, аспірантів і викладачів в ЗДІА "Проблеми економічного розвитку у сучасних умовах" (м. Запоріжжя, 2014 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zgia.zp.ua>

38. Теорія і практика документування в обліку і аудиті: навч.-метод. посібник Ч. 2 / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Л.В. Таратута, Т.О. Меліхова, Л.А. Птіцина; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2011. — 127 с.

References:

1. Makarenko, A.P., Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2016), *Audyt [Audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

2. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2015), *Orhanizatsiya i metodyka audyt [Organization and method of audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

3. Melikhova, T.O. and Manojlo, T.V. (2013), "Develop a program audit of cash transactions to improve the efficiency of enterprise activity", *Rehional'na biznes-ekonomika ta upravlinnia*, vol. 2, pp. 97—106.

4. Melikhova, T.O. and Novos'olova, K.O. (2012), "Improvements documentary providing audit settlements with accountable persons for the purpose of quality inspection", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivs'koi systemy Ukrainy*, vol. 36, pp. 108—116.

5. Melikhova, T.O. and Burkova, O. (2012), "Develop a program effectiveness audit of the use of fixed assets in the enterprise", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 11, no. 4, pp. 257—264.

6. Melikhova T.O. (2018), *Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: formyrovanye, kontrol', efektyvnist' [Economical bezpeka p_dpriemstva: formavannya, control, effektivn_st]*, Kherson, Ukraine.

7. Melikhova T.O. and Havrylenko F.O. (2018), "Accompanied documenting of the region of rozrakhunkiv with purchases that the deputies of the merit of information about the security", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 24—32.

8. Melikhova, T.O. and Nikolayenko, N.S. (2017), "Development of an inventory audit program to increase financial security of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 51—55.

9. Melikhova, T.O. and Novosolova, K.O. (2012), "Improvement of Documentary Provision of Audit of Payments with Accountable Persons for Quality Inspection", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoyi systemy Ukrayiny*, vol. 36, pp. 108—116.

10. Makarenko, A. P. Panchenko, O. M. Taratuta, L. V. and Melikhova, T.O. (2011), *Teoriya i praktyka dokumentuvannya v obliku i audyti*, [The theory and practice of documenting in accounting and audit], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

11. Makarenko, A.P. and Melikhova, T.O. (2016), "Theoretical and methodological foundations and practical approaches to improving the audit of leasing operations", *Ekonomichnyy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, vol. 6, pp. 164—171.

12. Melikhova, T.O. and Bykova, M.M. (2017), "Development of a profit tax audit program to increase the financial safety of the enterprise", *Ahrosvit*, vol. 1—2, pp. 19—25.

13. Melikhova, T.O. and Boyko, M.Yu. (2017), "Development of a program for the audit of value added tax to increase the financial safety of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 34—39.

14. Melikhova, T.O. and Zub, O.S. (2016), "Development of Environmental Tax Audit Program for Increasing Financial Safety of an Enterprise", *Efektivna ekonomika*, <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=12&y=2016>, vol. 12.

15. Podmeshalska, Yu.V. (2012), "Udoskonalennya otsinky yakosti vnutrishn'oho kontrolyu na pidpryyemstvi", *Ekonomichnyy visnyk ZDIA: zbirnyk naukovykh prats'*, vol. 2, pp. 106—114.

16. Salyha, S.Ya. and Melikhova, T.O. (2011), "Audit of Taxes of Business Entities" KPU. Zaporizhzhya, Ukraine.

17. Melikhova, T.O. and Vysochyna, V.V. (2018), "Development of a program for auditing production costs to improve the financial safety of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 69—75.

18. Melikhova, T.O. and Fedorov, I.O. (2018), "Internal control of inventory for timely detection of threats in the system of financial security management of the enterprise", *Ahrosvit*, vol. 2, pp. 63—70.

19. Melikhova, T.O. and Troyan, O.V. (2017), "Analysis of the impact of the tax burden on the level of tax security of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 33—37.

20. Makarenko, A.P. and Akhmyedova, D.V. (2018), "Improving the audit of short-term receivables", *Ahrosvit*, vol. 2, pp. 45—51.

21. Makarenko, A.P. and Kutova, M.V. (2018), "Audit of income from sales of products as an effective increase in the efficiency of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 18—23.

22. Makarenko, A.P. and Ramazanov, S.A. (2018), "Improvement of production costs at industrial enterprises", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 20—26.

23. Chakalova, N.S. (2018) "Working documents for the internal control of debits on the industrial enterprises", *Ahrosvit*, vol. 22, pp. 81—90.

24. Podmeshalska, Y.V. (2011), "Assessment of accounting quality in the audit", *Visnyk Dnipropetrovs'koho universytetu. Seriya "Ekonomika"*, vol. 5 (4), pp. 265—270.

25. Melikhova, T.O. and Ivanova, M.M. (2018), "Accepting the area and the audit of the treasury", *Effektivnaya ekonomika*, <http://www.economy.nayka.com.ua>, vol. 1.

26. Makarenko, A.P. Maksymenko, I. Ya. Melikhova, T. O. and Zorya, O.P. (2017), *Derzhavnyy finansovyy kontrol'*, [State financial control], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

27. Makarenko, A.P. Zorya, O.P. Melikhova, T.O. and Maksymenko, I.Ya. (2017), *Sotsialne strakhuvannya: sutnist, znachennya ta oblikovyy aspekt*, [Social insurance: essence, value and accounting aspect], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

28. Maksymenko, I. and Melikhova, T. (2017), "Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine", *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 3, Num. 5, pp. 268—275.

29. Melikhova, T.O. and Yeremenko, M.R. (2012), "Conceptual bases of the accounting of wages and analysis of a tax load for increase of a level of financial safety of the enterprise" *Ekonomichnyy visnyk Donbasu*, vol. 1 (27), pp. 150—155.

30. Melikhova, T.O. and Holubenko, S. (2012), "Documentation of accounting for payroll calculations in order to strengthen the information security of the enterprise", *Skladni systemy i protsesy*, vol. 1 (21), pp. 63—67.

31. Melikhova, T.O. and Yeremenko, M. (2013), "Improvement of the analytical accounting of wage settlements for improving the quality of control", *Mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf. molodykh vchenykh, aspirantiv ta studentiv "Stan ta perspektyvy rozvytku bukhalters'koho obliku v Ukraini"*, [Mather. Allukr. Sciences-practical. Conf. young adulthood, aspirants, and students "Stan that prospect for the development of the accounting sector in Ukraine"], 28 lyutoho 2013 r., pp. 105—107.

32. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Hamova, O.V. (2015), *Opodatkovannya v systemi obliku: navch.-metod.*

posibnyk, [Taxation in the accounting system: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

33. Makarenko, A.P., Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), *Podatkove planuvannya ta minimizatsiya podatkovykh ryzykiv: navch. posibnyk*, [Tax planning and minimization of tax risks: teaching. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

34. Podmeshalska, Yu. Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), *Bukhholdersky oblik: navch.-metod. posibnyk*, [Accounting: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

35. Makarenko, A.P. and Vihovska, T.A. (2013), "Conceptual basis of audit of accrual and maintenance of a single social contribution", *Naukovi pratsi Poltavskoyi derzhavnoyi ahrarnoyi akademiyi*, vol. 1 (6), pp. 205—214.

36. Melikhova, T.O. and Vihovska, T. (2013), "Improvement of methodical approaches to audit of accrual and maintenance of a single social contribution for improving the effectiveness of control", *Visnyk Skhidnoukrayinskoho natsionalnoho universytetu im. V. Dalya*, vol. 5, pp. 126—130.

37. Melikhova, T.O. and Yeremenko, M. (2014), "Payroll Tax Audit Program", *Materialy XIX Naukovo-tehnichnoyi konferentsiyi studentiv, aspirantiv i vykladachiv v ZDIA "Problemy ekonomichnoho rozvytku u suchasnykh umovakh"*, [Materials of the XIXth Scientific and Technical Conference of Students, Postgraduates and Teachers at ZDIA "Problems of Economic Development in Modern Conditions"], <http://zgja.zp.ua>

38. Makarenko, A. P. Panchenko, O. M. Taratuta, L. V. and Melikhova, T.O. (2011), *Teoriya i praktyka dokumentuvannya v obliku i audyti*, [The theory and practice of documenting in accounting and audit], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 16.01.2019 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Видання включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІКИ

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73